

Värmländska byggnadsminnen: Krontorps herrgård

Kommun: Kristinehamn

Socken: Visnum

Funktion:Privatbostad

Tillgänglighet: Krontorps herrgård är inte öppen för besökare.

Beskrivning

Söder om Kristinehamn, strax nordöst om Bäckhammars pappersbruk, ligger Krontorps herrgård. Pappersbruket har efterträtt tidigare stångjärnshammare och manufakturverk som varit etablerade här. Krontorps herrgård är ett empirslott i trä som sannolikt har ritats av Karl XIV Johans arkitekt Fredrik Blom i syfte att ta emot kungen på hans resor till och från Norge. Gården ägdes vid 1800- talets början av Karl XIV Johans hovmarsalk Carl Fredrik Hammarhjelm.

Huvudbyggnaden från 1825-28 med något äldre flyglar ersatte en äldre karolinsk herrgårdsbyggnad med säteritak från 1700-talet. Den nya anläggningen gavs en originell och genomarbetad utformning. Huvudbyggnaden är en reveterad träbyggnad med gul puts, detaljer i grått och vitt med flackt valmat sadeltak och sidopartier i en och en halv våning. Byggnaden har ett förhöjt mittparti bestående av fem arkadbågar och sex joniska kolonner under en bred tempelgavel.

Den breda entrétrappan bevakas av två vilande sfinxer i gjutjärn. I den upphöjda bottenvåningen har representationsrummen markerats i byggnadens exteriör med höga fönster. Stora salen och övriga huvudrum präglas av empiren, bland annat med pampiga kakelugnar. Övervåningen byggdes för att inrymma sovrum och gästrum och på vinden finns en liten teater med scen, ridå och kulisser som invigdes 1833. Till Krontorp hör även ett stort antal kringbyggnader varav de flesta ligger utanför byggnadsminnets gränser med undantag för spruthuset, kuskbostaden, avträdet och garaget. Flera av ekonomibyggnaderna har fått en omsorgsfull

utformning och speciellt utmärkande är gamla stallet där stallporten inramats av toskanska halvkolonner.

I miljön ingår även vedbod/slaktbod, torvfabrik, vagnskjul med stall, stålugn, statarlänga, hönshus/dass, vedbod, mejeri, rättarbostad, tvättstuga, arbetarbostad/gula byggnaden, nya stallet/före detta träullsfabrik, transformatorstation, ridhus, såg och skola.

Skyddets omfattning i sammandrag

Skyddsföreskrifterna omfattar herrgårdens exteriör, interiörens rumsindelning och ursprungliga fasta inredning, södra och norra flygelbyggnadernas exteriör samt ett avgränsat område kring bebyggelsen där inga väsentliga förändringar får ske. Inom byggnadsminnesområdet ligger spruthus, kuskbostad, avträde samt garage. För fullständiga skyddsföreskrifter, kontakta Länsstyrelsen.

Lästips

- Boström, H-O, "Fredrik Blom i provinsen", *Byggnader och betydelser, en antologi om arkitektur*, Stockholm 2000.
- Bedoire, F, *Svenska slott och herrgårdar – En historisk reseguide*, Stockholm 2006.

Ändringsinformation

Datum, kommentar:

- 2007-11-09 Första versionen - huvuddelen av informationen hämtad från tidigare byggnadsminnesbeskrivningar.

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta Länsstyrelsen för frågor via telefon eller e-post. Telefonnummer och e-postadress finns längst ner på första sidan.